Torstai 25. marraskuuta 2021

P9_TA(2021)0483

Kamerunin ihmisoikeustilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. marraskuuta 2021 Kamerunin ihmisoikeustilanteesta (2021/2983(RSP))

(2022/C 224/12)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Kamerunista ja erityisesti 18. huhtikuuta 2019 antamansa päätöslauselman ([1]),

— ottaa huomioon 5. marraskuuta 2021 annetun YK:n humanitaarisen avun koordinointitoimiston Kamerunia koskevan tilanneraportin sekä 21. kesäkuuta 2021 julkaistun EU:n vuosikertomukseen ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa 2020 kuuluvan Kamerunin maakohtaisen raportin;

— ottaa huomioon AKT–EU-kumppanuussopimuksen (”Cotonoun sopimus”),

— ottaa huomioon vuonna 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,

— ottaa huomioon vuonna 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

— ottaa huomioon yleissopimuksen lapsen oikeuksista, jonka Kamerun ratifioi vuonna 1993,

— ottaa huomioon vuonna 1981 hyväksytyn Afrikan peruskirjan ihmisoikeuksista ja kansojen oikeuksista,

— ottaa huomioon Kamerunin tasavallan perustuslain,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että valtion viranomaiset tukahduttivat äärimmäisen väkivaltaisesti Kamerunin englanninkielisten kansalaisjärjestöjen yhteenliittymän tukemat, rauhanomaisina alkaneet mielenosoitukset, joissa vastustettiin liittohallituksen vuonna 2016 toteuttamaa englanninkielisten alueiden marginalisointia, ja toteaa, että nämä tukahdutustoimet lisäsivät tukea separatismille, synnyttivät useita separatistisia, puolisotilaallisia joukkoja, jotka vaativat uutta Ambazonian valtiota, ja käynnistivät verisen sotilaallisen konfliktin;

B. ottaa huomioon, että vuoropuhelu on rauhan ennakkoedellytys ja että presidentti Paul Biyan hallitus on johdonmukaisesti kieltäytynyt suorista neuvotteluista englanninkielisten alueiden separatistijohtajien kanssa;

C. ottaa huomioon, että Kamerun painii useiden samanaikaisten poliittisten ja turvallisuuteen liittyvien haasteiden kanssa, mukaan lukien Boko Haramin uhkaukset maan pohjoisimmassa Far Northin maakunnassa ja lähes viisi vuotta kestänyt aseistettujen separatistien sisäinen kapina englanninkielisissä North Westin ja South Westin maakunnissa maan luoteis- ja lounaisosissa;

D. ottaa huomioon, että vuonna 2016 englanninkieliset opettajat ja juristit järjestivät North Westin ja South Westin maakunnissa rauhanomaisia lakkoja ja mielenosoituksia, joissa vastustettiin sitä, että tuomioistuimet pakotettiin noudattamaan ranskalaista oikeusjärjestelmää sekä tuomioistuimet ja koulut käyttämään ranskan kieltä, mikä käynnisti kriisin; ottaa huomioon, että vuodesta 2017 lähtien on ollut käynnissä aseellinen konflikti, jossa on kuollut tuhansia ihmisiä ja joka on johtanut täysimittaiseen humanitaariseen kriisiin Kamerunin englanninkielisillä alueilla;

E. ottaa huomioon, että tähän mennessä yli 3 000 siviiliä ja satoja turvallisuusjoukkojen jäseniä on menettänyt henkensä; ottaa huomioon, että yli miljoona ihmistä on joutunut siirtymään maan sisällä Kamerunissa meneillään olevan konfliktin vuoksi; ottaa huomioon, että yli 2,2 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua ja yli 66 000 ihmistä on hakenut turvaa naapurimaa Nigeriasta; ottaa huomioon, että Kamerunissa on yli 447 000 pakolaista ja turvapaikanhakijaa; ottaa huomioon, että kriisin leviäminen vaikuttaa Kamerunin Westin ja Littoralin maakuntiin;

([1]) EUVL C 158, 30.4.2021, s. 7.

Torstai 25. marraskuuta 2021

F. ottaa huomioon, että Kamerunin valtio ei kunnioita oikeusvaltioperiaatetta ja että riippumattomat tarkkailijat kuten Human Rights Watch ja Amnesty International ovat aiemmin dokumentoineet, että sotilasoikeudenkäynneissä on tapahtunut vakavia aineellisia ja menettelyvirheitä ja että niissä syyttömyysolettama, oikeus asianmukaiseen puolustukseen sekä menettelyjen ja koko oikeuslaitoksen riippumattomuus vaarantuvat vakavasti;

G. ottaa huomioon, että yhteenotot englanninkielisten separatististen aseistettujen ryhmien ja hallituksen turvallisuusjoukkojen välillä lisääntyvät ja pahenevat; ottaa huomioon, että humanitaarisen avun toimittamisessa näille alueille on ollut huomattavia häiriöitä valtiosta riippumattomien aseistettujen ryhmien ja sulkutoimien vuoksi, minkä vuoksi kyseisten alueiden ihmisten ruokaturva on erittäin heikko ja kymmenet tuhannet ihmiset ovat jääneet ilman elintärkeää terveydenhuoltoa; ottaa huomioon, että sulkutoimiin myönnettiin vain harvoja poikkeuksia humanitaarisista syistä, minkä vuoksi avun toimittaminen kärsi merkittävästi; ottaa huomioon, että YK:n järjestöt ovat joutuneet keskeyttämään humanitaarisen toiminnan siitä huolimatta, että covid-19-pandemia on lisännyt ihmisten haavoittuvuutta;

H. ottaa huomioon, että siviilit kärsivät pahiten väkivallan sekä hallituksen joukkojen ja separatistijoukkojen välisen konfliktin seurauksista ja että valtaosa uhreista on siviilejä; ottaa huomioon, että niin hallituksen joukot kuin separatistijoukot tekevät toisiaan vastaan jatkuvasti kostohyökkäyksiä, jotka kohdistuvat tarkoituksellisesti siviileihin ja haavoittuvassa asemassa oleviin väestönosiin;

I. ottaa huomioon, että ihmisoikeusasianajaja ja englanninkielisen vähemmistön oikeuksien näkyvä puolustaja Felix Agbor Nkongho, joka kannattaa kriisin rauhanomaista ratkaisemista, on saanut useampia tappouhkauksia aseistetuilta separatistiryhmiltä; toteaa, ettei hän ole ainoa hyökkäyksien ja häirinnän kohteeksi joutunut henkilö;

J. ottaa huomioon, että vuoden 2018 vaalien jälkeen poliittiset jännitteet ovat kärjistyneet etniseen alkuperään tai poliittiseen mielipiteeseen perustuvaksi vihapuheeksi, joka puolestaan voimistuu sosiaalisen median alustoilla;

K. ottaa huomioon, että hallituksen joukot ovat teloittaneet laittomasti siviilejä, myös naisia ja lapsia, sekä syyllistyneet kidutukseen ja pahoinpitelyyn, seksuaaliseen väkivaltaan, kuten raiskauksiin ja sukupuolistuneeseen väkivaltaan, tuhonneet omaisuutta, kuten kyliä, koteja, terveysasemia ja sairaaloita, ryöstäneet omaisuutta sekä pidättäneet ja ottaneet säilöön kansalaisia mielivaltaisesti vihamielisyyksien tai oletetun separatistien kanssa tehtävän yhteistyön johdosta;

L. ottaa huomioon, että vuoden 2021 viiden ensimmäisen kuukauden aikana aseistetut separatistit tekivät ainakin 27 hyökkäystä omatekoisilla räjähteillä 13 kaupungissa, mikä on enemmän kuin kaikkina kriisin aiempina vuosina yhteensä; ottaa huomioon, että he ovat raiskanneet, tappaneet, kiduttaneet, pahoinpidelleet, uhkailleet ja siepanneet satoja ihmisiä, joiden ovat olettaneet tekevän yhteistyötä armeijan kanssa, ja toteaa, että näiden joukossa on naisia, humanitaarisia työntekijöitä, opettajia ja lapsia;

M. ottaa huomioon, että tämä konflikti on vaikuttanut suhteettoman suuresti lapsiin ja että 700 000 oppilasta on menettänyt oikeutensa koulutukseen, koska englanninkielisillä alueilla on pakotettu kouluboikottiin; ottaa huomioon, että elokuun 2021 tilanteen mukaan Kamerunissa sukupuolistuneesta väkivallasta selvinneistä 28 prosenttia oli lapsia ja että heillä on muihin lapsiin verrattuna suurempi riski joutua värvätyksi ja lapsityöhön sekä tulla hyväksikäytetyksi, ja toteaa, että maan lapsista yli 50 prosenttia on saatujen tietojen mukaan joutunut hyväksikäytön uhriksi; ottaa huomioon, että YK:n väestöohjelmarahaston mukaan 38 prosenttia 20–24-vuotiaista kamerunilaisista naisista oli mennyt naimisiin alle 18-vuotiaana ja 13 prosenttia alle 15-vuotiaana;

N. ottaa huomioon, että vastauksena kansainväliseen paineeseen presidentti Biya perusti tutkintakomission tutkimaan Ngarbuhin joukkosurmaa, minkä jälkeen hallitus myönsi turvallisuusjoukkojensa olevan osittain vastuussa ja ilmoitti, että surmiin osallisina olleita henkilöitä oli pidätetty; toteaa kuitenkin, että tästä ei ole saatavilla tarkempia tietoja;

O. ottaa huomioon, että sulkutoimia valvottiin tiukasti ja muun muassa lähes kaikki koulut ja oppimiskeskukset suljettiin; ottaa huomioon, että sulkutoimien noudattamisesta kieltäytyneille henkilöille, myös lapsille ja opettajille, tehtiin väkivaltaa; ottaa huomioon, että kouluihin, yliopistoihin ja sairaaloihin hyökättiin, mikä pahensi ja pidensi koulutusta koskevan oikeuden rikkomisia ja johti keskeisten terveyspalvelujen epäämiseen;

P. ottaa huomioon, että jännitteet ovat lisääntyneet maassa vuoden 2018 presidentinvaalien jälkeen; ottaa huomioon, että presidentti Biya järjesti syyskuussa 2019 kansallisen vuoropuhelun, jonka tarkoituksena oli löytää ratkaisu aseistettujen joukkojen ja separatistikapinallisten välillä englanninkielisillä alueilla riehuvaan konfliktiin; ottaa huomioon, että kaksi vuotta myöhemmin toimenpiteiden toteuttamisella on saatu aikaan vain vähän tuloksia; ottaa huomioon, että Kamerunin kriisin ratkaisemiseksi vuosina 2020 ja 2021 tehdyt useat yritykset epäonnistuivat;

Q. ottaa huomioon, että edelleen odotetaan sellaisten presidentin asetusten allekirjoittamista, joilla säädetään toimivallan siirrosta sekä henkilö- ja taloudellisten resurssien asteittaisesta siirtämisestä hajautetun hallinnon viranomaisille hajauttamisprosessin konkreettista täytäntöönpanoa varten;

R. ottaa huomioon, että hallitus rajoittaa edelleen sananvapautta ja yhdistymisvapautta ja suvaitsee yhä vähemmän poliittisia toisinajattelijoita; ottaa huomioon, että satoja oppositiopuolueen jäseniä ja kannattajia pidätettiin osallistumisesta mielenosoituksiin, joissa vaadittiin rauhanomaista ratkaisua englanninkielisten alueiden kriisiin; ottaa huomioon, että poliittisia vastustajia, mielenosoittajia, toimittajia ja kansalaisyhteiskuntaa rajoitetaan jatkuvasti;

S. ottaa huomioon, että Kamerunin rikoslaissa rangaistaan samaa sukupuolta olevien henkilöiden seksuaalisesta kanssakäymisestä jopa viiden vuoden vankeusrangaistuksella; ottaa huomioon, että viime vuosien ja kuukausien aikana on raportoitu useista hlbtiq-henkilöiden pidätyksistä ja häirintätapauksista;

T. ottaa huomioon, että Kamerunia uhkaavat myös Boko Haram ja ISWAP (Islamic State's West Africa Province) Far Northin maakunnassa; ottaa huomioon, että islamistisen aseistetun ryhmän Boko Haramin iskuissa surmataan, siepataan ja ryöstetään ihmisiä ja tuhotaan omaisuutta päivittäin, ja toteaa, että nämä ovat vakavia ihmisoikeusrikoksia sekä kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia; ottaa huomioon, että näissä hyökkäyksissä on käytetty myös lapsia itsemurhapommittajina ja lapsisotilaita; ottaa huomioon, että joulukuusta 2020 lähtien Boko Haram on surmannut ainakin 80 siviiliä ja elokuuhun 2021 mennessä yli 340 000 ihmistä on joutunut siirtymään maan sisällä; ottaa huomioon, että Boko Haramin johtajan Abubakar Shekaun oletetaan kuolleen Nigeriassa yhteenotossa ISWAPista irtautuneen ryhmittymän kanssa, mikä auttoi vahvistamaan ISWAPin valtaa ja lisäsi turvattomuutta Kamerunin Far Northin maakunnassa; ottaa huomioon, että hallituksen joukot eivät pysty tehokkaasti suojelemaan konfliktista kärsivää väestöä;

1. on syvästi huolissaan Kamerunin ihmisoikeustilanteesta; korostaa kansalaisten oikeutta sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen; kehottaa kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja vaatii Kamerunin hallitusta ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin täyttääkseen velvoitteensa suojella näitä oikeuksia;

2. vaatii sekä Kamerunin hallitusta että separatistiryhmien poliittisia ja sotilaallisia johtajia sopimaan humanitaarisesta tulitauosta ja kannustaa konfliktin osapuolia sopimaan luottamusta lisäävistä toimista, kuten väkivallattomien poliittisten vankien vapauttamisesta ja kouluboikottien lopettamisesta; kehottaa presidentti Biyan hallitusta ja englanninkielisiä separatisteja käynnistämään välittömästi uudelleen rauhanneuvottelut; kehottaa kansainvälistä yhteisöä ja erityisesti Afrikan unionia, Keski-Afrikan valtioita ja EU:ta edistämään vuoropuhelua tarjoutumalla toimimaan välittäjänä; korostaa alueellisen yhteistyön merkitystä ja kehottaa hallitusta tekemään tiivistä yhteistyötä Afrikan unionin ja Keski-Afrikan talousyhteisön kanssa; pitää valitettavana konfliktin molempien osapuolten epäonnistumista ja haluttomuutta osallistua aidosti merkityksellisiin rauhanneuvotteluihin konfliktin ratkaisemiseksi; on vakuuttunut siitä, että poliittinen vuoropuhelu, jota käydään kompromissihengessä, tehokas poliittinen osallistuminen ja osallistaminen, myös kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa, on ainoa tapa edetä kohti kestävää rauhaa; kehottaa sekä Kamerunin hallitusta että separatistiryhmien johtajia hyödyntämään kolmansien osapuolten jo esittämiä välitystarjouksia välittömien ja suorien neuvottelujen käynnistämiseksi;

3. tuomitsee ihmisoikeusloukkaukset sekä kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, joihin aseellisen konfliktin osapuolet ovat syyllistyneet, ja korostaa rankaisemattomuuden torjunnan merkitystä; kehottaa Kamerunin viranomaisia varmistamaan riippumattoman, tehokkaan, avoimen ja puolueettoman tutkinnan sekä syytteiden nostamisen kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisten normien mukaisesti vakavista rikkomuksista ja väärinkäytöksistä, joihin sekä valtiolliset että valtiosta riippumattomat toimijat ovat syyllistyneet; kehottaa saattamaan ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneet vastuuseen ja saattamaan heidät oikeuden eteen oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä, jotta voidaan lopettaa rankaisemattomuus ja varmistaa oikeuslaitoksen riippumattomuus, sillä ne ovat oikeusvaltioperiaatteen keskeisiä osia ja toimivan demokraattisen valtion perusta;

4. kehottaa Kamerunin hallitusta ratifioimaan Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman peruskirjan; kehottaa lisäksi EU:ta käyttämään kaikkea kehitysavun ja muiden kahdenvälisten ohjelmien tarjoamaa poliittista vaikutusvaltaa ihmisoikeuksien puolustamisen lujittamiseen Kamerunissa;

5. vastustaa sotilastuomioistuinten käyttöä siviilien oikeudenkäynneissä; palauttaa mieliin oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevat kansainväliset velvoitteet, jotka sitovat Kamerunia, ja muistuttaa Kamerunia sen velvoitteesta puolustaa kaikkien kansalaisten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin riippumattomissa tuomioistuimissa; toteaa jälleen, että sotilastuomioistuimilla ei pitäisi olla toimivaltaa siviiliväestöön nähden;

6. kehottaa Kamerunin viranomaisia lopettamaan ihmisten tuomitsemisen sotilastuomioistuimissa ennalta määrätyin tuloksin ja kuolemanrangaistuksen määräämisen, sillä se on ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden vastaista; muistuttaa, että kuolemanrangaistusta ei ole käytetty Kamerunissa vuoden 1997 jälkeen, mikä on virstanpylväs maan tiellä kohti täydellistä kuolemanrangaistuksen poistamista; muistuttaa, että EU vastustaa kuolemanrangaistusta kaikissa tapauksissa ja poikkeuksetta; kehottaa Kamerunin hallitusta varmistamaan, että se poistetaan; kehottaa Kamerunia ratifioimaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen liitetyn toisen valinnaisen pöytäkirjan kuolemanrangaistuksen poistamisesta; kehottaa tuomioistuimia pidättymään tällaisten tuomioiden antamisesta ja vahvistamaan, etteivät ne pyri langettamaan kuolemanrangaistusta;

7. pitää valitettavana erityisesti lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ja on erityisen huolissaan kriisin vaikutuksista lapsiin; kehottaa konfliktin molempia osapuolia lopettamaan tarkoituksellisesti siviileihin kohdistetut iskut ja vaatii separatisteja lopettamaan välittömästi kouluihin kohdistuvat hyökkäykset ja lakkauttamaan välittömästi pakkokeinoin määrätyt kouluboikotit, jotta kaikki oppilaat ja opettajat voivat palata turvallisesti kouluun;

8. kehottaa Kamerunin viranomaisia suojelemaan kaikkia naisia maassa, erityisesti konfliktialueilla, ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja naisten voimaannuttamista lisäämällä naisten ja naisten oikeuksia ajavien järjestöjen osallistumista julkiseen ja poliittiseen elämään; kehottaa kehittämään EU:n toimia, joilla vahvistetaan eri naisryhmien oikeuksia, keskittyen erityisesti nuoriin, muuttajiin, hiv-tartunnan saaneisiin naisiin, hlbtiq-henkilöihin ja vammaisiin henkilöihin;

9. katsoo, että hallinnon hajauttamisprosessi, jota pidetään taloudellisen, sosiaalisen ja poliittisen hallinnon järjestelmänä, on keskeinen väline, jolla voidaan vastata moninaisiin kehityshaasteisiin, erityisesti lisäämällä paikallispoliitikkojen ja paikallishallinnon vastuuvelvollisuutta aktiivisia kansalaisia kohtaan; pitää myönteisenä EU:n tukea tälle prosessille;

10. tuomitsee liiallisen voimankäytön ja vallan väärinkäytön poliittisia vastustajia ja rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan; pitää valitettavana ulkonaliikkumiskiellon tai julkisten kokousten kieltämisen kaltaisten sulkutoimien käyttöä covid-19-pandemian varjolla sananvapauden, lehdistönvapauden ja rauhanomaisen kokoontumisoikeuden rajoittamiseen; ilmaisee huolensa sananvapauden ja lehdistönvapauden tilasta Kamerunissa; pitää valitettavana toimittajien ja oppositiopoliitikkojen mielivaltaisia pidätyksiä ja häirintää sekä poliittisten toisinajattelijoiden vaientamista; kehottaa Kamerunin viranomaisia vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta poliittiset vastustajat, mielenosoittajat ja kaikki muut kansalaiset, jotka on pidätetty mielivaltaisesti ja vangittu yksinomaan poliittisia tarkoituksia varten; tuomitsee perusvapauksien loukkaukset;

11. kehottaa sosiaalisen median alustoja tekemään yhteistyötä hallituksen, opposition ja kansalaisyhteiskunnan kanssa sen varmistamiseksi, että niiden sivustot todennetaan ja että rajoitetaan provosoivaa sisältöä, vihapuhetta ja väärää tietoa, jotka heikentävät entisestään yhteisöjen välisiä suhteita;

12. pitää valitettavana, että yli 40 000 ihmiseltä evättiin elintarvikeapu North Westin ja South Westin maakunnissa turvattomuuden ja tiesulkujen vuoksi; pitää valitettavana viimeaikaisia hyökkäyksiä terveysasemille ja terveydenhuollon työntekijöitä vastaan sekä humanitaarisen toiminnan kieltämistä sulkutoimien yhteydessä; tuomitsee humanitaarisen avun toimitusten estämisen ja humanitaarisiin työntekijöihin kohdistetut hyökkäykset, mukaan lukien sieppaukset, häirintä ja murhat Kamerunin North Westin ja South Westin maakunnissa; tuomitsee myös riippumattomien tarkkailijoiden ja ihmisoikeuksien puolustajien, erityisesti naisten oikeuksien puolustajien, lisääntyvän pelottelun, sillä heidän työnsä on tärkeämpää kuin koskaan kaikkien konfliktin osapuolten tekemien vakavien ihmisoikeusloukkausten vuoksi; vaatii, että kaikki konfliktin osapuolet sallivat välittömästi humanitaarisen avun esteettömän perillepääsyn; kehottaa Kamerunin hallitusta varmistamaan, että humanitaarinen apu päätyy kriisialueille;

13. kehottaa YK:ta ja EU:ta jatkamaan humanitaarisen tilanteen seurantaa ja tarpeiden arviointia; kehottaa kansainvälistä yhteisöä, myös EU:ta ja sen jäsenvaltioita, antamaan kiireellistä humanitaarista tukea, jotta voidaan toteuttaa tehokkaita toimia ja täyttää väestön kiireelliset tarpeet; katsoo, että YK:n ihmisoikeusneuvoston tiedonkeruuvaltuuskunta Kameruniin olisi asianmukainen taho määrittämään, missä määrin ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta on rikottu ja ketkä ovat syyllistyneet siihen;

14. tuomitsee Boko Haramin terroriteot Kamerunissa; antaa tunnustusta Kamerunin viranomaisten pyrkimyksille torjua kyseinen ryhmä; kehottaa kansainvälistä yhteisöä tukemaan kaikkia toimia aseistetun islamistiryhmän torjumiseksi; korostaa, että terrorismia voidaan torjua tehokkaasti vain, jos puutumme eriarvoisuuteen liittyviin syihin ja erityisongelmiin;

15. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, neuvostolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille, Kamerunin hallitukselle ja parlamentille sekä AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen yhteispuheenjohtajille.